

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2021-635

28.6.2021

KNIF Trygghet Forsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Søppelplukker – voldshendelse – knakk tenner – i arbeid? – sannsynliggjort tap? – yfl. §§ 10 og 13.

Forsikrede var på jobb som søppelplukker, da han ble utsatt for vold. Skadevolder beskyldte forsikrede for å skylde han penger og slo deretter forsikrede med knyttet neve i ansiktet, slik at forsikrede knakk tre tenner. Selskapet avslo krav under yfl., da det mente forsikrede ikke var i arbeid, da han skadet seg og at han uansett ikke hadde lidt noe tap, da forsikrede får dekket nødvendig tannhelsehjelp fra det offentlige. Nemnda uttalte at det her var tale om et uprovosert overgrep på forsikrede mens han utførte det arbeid som han var ansatt til å utføre – plukke søppel. Det var ikke noe i tingrettens domsgrunner som ga grunnlag for å anse at forsikrede brakte seg over i den private sfæren, og han var derfor i arbeid da han skadet seg. Forsikrede hadde derimot ikke sannsynliggjort sitt krav. Forsikrede fikk delvis medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (søppelplukker, f. 1983) ble slått i ansiktet og knakk tre tenner 15.9.17 ca. kl. 09:00.

Det fremgår av tingrettens dom av 15.6.18 i straffesaken mot voldsutøveren at han ikke møtte i retten, men at det ble avgitt forklaringer av tre vitner. Det fremgår videre at forsikrede jobbet for et "lavterskel jobbtillbud i regi av" en ideell organisasjon. Han var på jobb i "... sentrum, hvor han ryddet søppel. På torget, mellom ... traff han på tiltalte. ...". Retten fant det bevist at tiltalte slo forsikrede "med knyttet neve i ansiktet, slik at ... knakk tre tenner". Om det nærmere forløpet heter det:

Tiltalte avga politiforklaring ... forklarte at han møtte fornærmede klokken 09.00 utenfor N. Han mente fornærmede skyldte ham penger, og tok dette opp med ham. Ifølge tiltaltes forklaring reagerte fornærmede med å bli "sort i øynene".

Tiltalte forklarte videre at han følte seg truet av at fornærmede holdt en søppelklype i hånden, og at han derfor valgte å slå. Tiltalte forklarte at han slo med høyre hand og "god kraft".

Fornærmede forklarte at tiltalte beskyldte ham for å skylde han penger. Fornærmede avviste dette, før han fortsatte å plukke søppel. Uten videre foranledning slo så tiltalte fornærmede i ansiktet med knyttet neve. Fornærmede forklarte at slaget kom overraskende, og at det var med stor kraft. Etter slaget løp tiltalte fra stedet.

Vitnet R var på jobb sammen med fornærmede. ... Like etter så han tiltalte slå fornærmede i ansiktet med knyttet neve, slik at fornærmede gikk i bakken. Han forklarte videre at fornærmede blødde fra munnen som følge av slaget.

Tiltalte ble dømt til 60 dagers ubetinget fengsel for overtredelse av straffeloven § 272 jf. § 271. Etter "rettens oppfatning dreier det seg om uprovosert vold. Selv om det skulle stemme at fornærmede ble sint som følge av tiltaltes påstand om ubetalt gjeld, kan dette ikke begrunne at tiltalte slo".

Forsikrede meldte saken til selskapet 17.2.19.

Det har vært en del kommunikasjon mellom partene mht. om forsikrede var i arbeid, og om han har hatt et økonomisk tap. Selskapet opplyser at det skal ha foreslått en minnelig løsning, noe som er bestridt av forsikredes advokat.

Forsikredes advokat ga 7.7.20 uttrykk for at det var vanskelig å kommunisere med forsikrede grunnet hans livssituasjon. Han fremla et kostnadsoverslag av 14.12.18 fra tannlege J., hvorav kr 135 000 skyldes hendelsen. Han ba om at dette ble erstattet. Noe av tannbehandlingen skulle være utført, men langt fra alt.

Selskapet avsto kravet 8.7.20, Det ble anført at forsikrede ikke var i arbeid på skadetidspunktet, og at det uansett ikke var sannsynliggjort noe økonomisk tap.

Forsikrede klaget til Finansklagenemnda 4.1.21.

I selskapets klagesvar heter det:

Klager har lagt ved et kostnadsoverslag fra tannlege ... utarbeidet 14.12.2018. Det er i dette kostnadsoverslaget ikke tatt høyde for trygderefusjon I forbindelse tok Knif Trygghet kontakt med tannlegen for å høre hva en slik refusjon ville ha utgjort.

Tannlegen informerte oss om at den aktuelle pasienten hadde rettigheter etter "nødvendig tannhelsehjelp fra den offentlige tannhelsetjenesten". Dette innebærer at han er en del av en gruppe som har tilgang på et utvidet tilbud fra det offentlige. I slike tilfeller vil ikke det private ha mulighet til å kreve refusjon fra Helfo, heller ikke etter en yrkesskade fordi pasienten har rett på gratis tannbehandling i det offentlige. Tannlegen informerte også om at pasienten ble henvist til en tannklinikk der han kunne få utført tannbehandling gratis.

Selskapet har også opplyst at det ikke er fremlagt noe dokumentasjon på at noe av behandlingene faktisk er gjennomført eller planlagt gjennomført.

Forsikrede har i det vesentlige anført at skaden er omfattet av yrkesskedeforsikringen. Han var i arbeid da han ble utsatt for vold, og volden fremstår som åpenbart uprovosert. Gjerningsmannen mente at forsikrede skyldte ham penger, noe som ikke er tilfelle. Han slo med andre ord fordi han var ruset, sint og i en villfarelse om at forsikrede skyldte han penger. Forsikrede gjorde intet og kan selvsagt ikke holdes ansvarlig for at en bekjent av ham møter opp på arbeidsplassen, fremsetter uriktige opplysninger og deretter utøver vold.

Selskapet yter forsikringsdekning til mennesker som på mange måter er særskilt utsatte. Forsikrede er rusmisbruker, tilhører et rusbelastet miljø og er ansatt av en ideell organisasjon. Ved å yte dekning til denne utsatte gruppe ansatte så må det forventes at dekningen også omfatter situasjoner som er nærliggende å oppstå. Med andre ord, dersom det er tvil om skaden skjedde i arbeid, så må tvilen komme forsikrede til gode, nettopp fordi dette er skadesituasjoner som åpenbart kan oppstå når det ytes dekning til personer som er særlig utsatte. Dette hører åpenbart ikke inn under dagliglivets generelle risiko. Det finnes en rekke rettsavgjørelser hvor vold mot sykehjemansatte, drosjeførere, lærere, ansatte på utesteder m.fl. utvilsomt er å anse som en yrkesskade. Analogien til anførte dom i Rt-2009-1619 er altså feil. Forsikrede beveget seg heller ikke inn i "den private sfære", da han verken oppsøkte situasjonen eller bidro til at den eskalerte.

Det foreligger et økonomisk tap. Det er uklart hvilke offentlige støtteordninger han faller inn under, hvilke egenandeler som i så måte blir aktuelle. Han vil kunne ha krav på menerstatning og dekning av utgifter til juridisk bistand.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke foreligger noen yrkesskade. Skaden kunne like gjerne ha skjedd på fritiden, da den var foranlediget av et privat oppgjør mellom forsikrede og en bekjent. Han beveget seg over i den private sfære hvor det ikke er naturlig at arbeidsgiver bærer risikoen for skade. Se også Rt-2009-1619 (Myggstikkdommen) hvor et myggstikk ikke ble godkjent

under henvisning til at verken sticket eller smitten har noen tilknytning til yrkessituasjonen på en annen måte enn ved at hendelsen fant sted i arbeidstiden.

Subsidiært har forsikrede ikke sannsynliggjort et dokumentert økonomisk tap, jf. opplysninger fra tannlegen om gratis behandling. Rettighetene til tannbehandling for personer med ruslidelser fremgår både av tannhelsetjenesteloven og av ulike budsjettvedtak fra Stortinget. Dersom Finansklagenemnda kommer til at det er snakk om en yrkesskade og at det er dokumentert et økonomisk tap vil det uansett være en betydelig del av kostnaden som skulle vært dekket av Nav gjennom den "vanlige yrkesskaderefusjonen". Menerstatning er utelukket for en slik skade. Tannskader kan i teorien gi noen prosent varig medisinsk invaliditet (vmi) men i praksis sjelden eller aldri. Man får fikset tennene som ikke gir noe funksjonsnedsettelse for tyggefunksjonen. 15 % vmi er uansett utenkelig.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser prinsipielt spørsmål om forsikrede var "i arbeid" da han ble skadet, jf. yfl. § 10 og om han har en yrkesskade. Om så er tilfellet reiser den spørsmål om forsikrede har sannsynliggjort et skadebetinget økonomisk tap.

Etter yfl. § 10 må tre kumulative vilkår være oppfylt for at en skade skal være omfattet av yrkesskadeforsikringen. Tilsvarende vilkår er tatt inn i folketrygdloven § 13-6. Vilkårene – ofte omtalt som bedriftsvilkårene – har sterk innbyrdes sammenheng. Om det legges til grunn at en arbeidstaker var "i arbeid" da skaden inntraff, så følger det nærmest av seg selv at kravene om at det skal ha skjedd "på arbeidsstedet i arbeidstiden" er oppfylt, se Rt-2004-487 avsnitt 25.

Det fremgår av avsnitt 28 i samme avgjørelse at det bør utvises forsiktighet med å tolke vilkårene i § 10 utvidende – utover det som følger av rettspraksis, trygderettpraksis og formålet med yrkesskadeerstatningen, nemlig å kompensere for den særlige risikoen som antas å følge av det arbeid som utføres.

Det følger av Rt-2006-1129 avsnitt 45 at en arbeidstaker om blir skadet mens vedkommende er i arbeid for arbeidsgiver på arbeidsstedet i unntakstilfelle kan bringe seg selv utenfor yrkesskadeforsikringens dekningsområde dersom skaden "er inntrådt under utførelsen av arbeid hovedsakelig i eget interesse, eller i andre spesielle situasjoner hvor den skadete ved sin opptreden må anses å ha brakt seg over i den private sfæren". Uttalelsen gjaldt folketrygdloven § 13-6 annet ledd, men nemnda har lagt til grunn at tilsvarende gjelder tolkingen av yfl. § 10.

Det er ikke bestridt at forsikrede arbeidet med å samle søppel da han møtte skadevolder. I samsvar med tingrettens domsgrunner legger nemnda til grunn at skadevolder krevde tilbakebetaling av penger som han mente forsikrede skyldte ham, og at skadevolder reagerte på at forsikrede ble "sort i øynene" og "følte seg truet av at forsikrede holdt en søppelklype i hånden, og derfor valgte å slå". Forsikrede "avviste" beskyldningen og "fortsatte å plukke søppel". Et vitne så at de snakket sammen, men sto et stykke unna. "Like etter så han tiltalte slå fornærmede i ansiktet med knyttet neve". Slik nemnda ser det, er det her tale om et uprovosert overgrep på forsikrede mens han utførte det arbeid som han var ansatt til å utføre – plukke søppel – med sitt arbeidsredskap, søppelklypen. Det er ikke noe i tingrettens domsgrunner som gir grunnlag for å anse at forsikrede brakte seg over i den private sfæren. Saken avviker på dette punkt fra nemndas avgjørelse 2021-104 og har større likheter med uttalelse 2016-298.

Etter nemndas syn er bedriftsvilkåret oppfylt i saken. Nemnda mener videre at det foreligger en yrkesskade etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Selskapet har subsidiært anført at forsikrede ikke har sannsynliggjort et krav. Det er ikke tvilsomt at forsikrede må sannsynliggjøre sitt krav. Han må også gjøre det som er mulig for å begrense tapet, herunder utnytte de rettigheter han har til offentlig helsehjelp. Slik saken er opplyst, finner nemnda ikke å kunne gå nærmere inn på dette spørsmålet.

Forsikrede har sannsynliggjort at hans skade er omfattet av yrkesskedeforsikringsloven, men selskapet gis medhold i at forsikrede ikke har sannsynliggjort sitt krav.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).